

XXIV. KGYTK 2025

A fenntartható divat – avagy a divat fenntartható?

Gelbmann Ferenc

5. évfolyam

Da Vinci Tehetséggondozó Általános Iskola

2800 Tatabánya, Stúdium tér 1.

Felkészítő : Rektor Orsolya, Gelbmann Csenge,

Kategória: kutatómódszertani pályamunka

Szekció: természettudományi témakör

Tartalomjegyzék

1. Miért választottam ezt a témát?	3
2. Kutatási kérdéseim/Hipotéziseim	3
3. Dolgozatom és kutatási tervem összefoglalása	4
4. Elméleti áttekintés	4
5. A magyarországi helyzet áttekintése – Interjú Haraszti Anikóval, Tudatos Vásárlók Egyesülete	9
6. Felmérés	11
7. Hipotéziseim igazolása vagy megcáfolása	15
8. Munkám zárása és önértékelés	16
9. Felhasznált irodalom, hivatkozások	17

1. Miért választottam ezt a témát?

Nagyon szeretek divatosan öltözködni, és sokszor nézem az interneten, hogy milyen ruhák népszerűek éppen. A közösségi médiában rengeteg videót látok arról, hogy ki mit hord, és ez engem is inspirál. De egyre többször találkozom olyan videókkal és cikkekkel, amik arról szólnak, hogy a ruhagyártás mennyire káros lehet a környezetre.

Elkezdtem gondolkodni: **vajon tényleg számít, hogy honnan jönnek a ruháim?** Mi történik azokkal a pólókkal és nadrágokkal, amiket már nem hordok? És vajon lehetne-e úgy divatosnak lenni, hogy közben nem ártunk a Földnek?

Ezért választottam ezt a témát, mert szeretném jobban megérteni, hogy hogyan lehet fenntartható módon öltözködni, és hogy más gyerekek és a szüleik mit gondolnak erről. Talán, ha többet tudunk erről, jobban odafigyelhetünk, hogy milyen ruhákat veszünk, és kevesebb lesz a pazarlás.

2. Kutatási kérdéseim/Hipotéziseim

Kutatásomban az alábbi kérdéseket szeretném megvizsgálni:

1. A) Kortársaim (10-14 éves korosztály) tisztában vannak azzal, hogy mit jelent a fenntarthatóság, illetve tudják, hogy a divatipar jelentős mértékben hozzájárul a környezeti károkhoz.

B) Kortársaim szülei úgy vélik, hogy gyermeke(i)k tudják, hogy mit jelent a fenntarthatóság illetve tudják, hogy a divatipar jelentős mértékben hozzájárul a környezeti károkhoz, és erre fel is hívják a gyermekeik figyelmét.
2. A) Kortársaim (10-14 éves korosztály) tudják azt, hogy melyik megoldások léteznek egyéni szinten a divatipar által okozott károk csökkentésére.

B) Kortársaim szülei tudják azt, hogy melyik megoldások léteznek egyéni szinten a divatipar által okozott károk csökkentésére és erre fel is hívják a gyermekeik figyelmét.

3. A) Kortársaim (10-14 éves korosztály) vásárláskor szem előtt tartják a fenntarthatóságot.

B) Kortársaim szülei vásárláskor szem előtt tartják a fenntarthatóságot és erre tanítják gyermekeiket is.

3. Dolgozatom és kutatási tervem összefoglalása

Dolgozatomat egy rövid áttekintéssel indítom, amelyben összefoglalom a divatipar káros hatás hatásait, illetve azt, hogy milyen megoldások vannak arra, hogy ezeket a káros hatásokat mérsékeljük.

A téma alaposabb megismeréséhez interjút készítettem Haraszti Anikóval, a Tudatos Vásárlók Egyesületétől annak megismerésére, hogy mi a helyzet jelenleg Magyarországon, mennyire ismert dolog ez, illetve mennyire foglalkoztatja ez az embereket a mindennapokban.

Ennek mélyebb megismerésére készítettem el egy kérdőíves felmérést – egyet a kortárainknak, egyet pedig a szüleiknek. A rövid kérdőívben szerettem volna megismerni, hogy a témával kapcsolatban milyen ismeretekkel rendelkeznek.

Összefoglalva a kutatási módszereim:

- Internetes adatgyűjtés
- Online interjú
- Kérdőíves felmérés

4. Elméleti áttekintés

4.1 A fenntarthatóság definíciója

A fenntarthatóság fogalma arra utal, hogy a jelen szükségleteinek kielégítése úgy történjen, hogy az ne veszélyeztesse a jövő generációk képességét saját szükségleteik kielégítésére. (1) – ahogy az a Bundtland jelentésben is szerepelt.

A fenntarthatóság három fő pillére a gazdasági növekedés, a társadalmi jólét és a környezetvédelem, amelyek együttesen biztosítják a hosszú távú egyensúlyt és

jólétet. Ezek az elemek szorosan összefüggnek, és csak együttműködésük révén érhető el a valódi fenntarthatóság. (2)

A világ vezetői 2015-ben, egy történelmi ENSZ-csúcstalálkozón elkötelezték magukat ezen út mellett, amikor is elfogadták a fenntartható fejlődési célokat. A 193 ország által egyhangúlag elfogadott 17 cél meghatározza a fejlődés új egyetemes irányát, amely célul tűzi ki, hogy a fejlődésbe mindenkit bevonjunk. (3)

1. ábra – A 17 fenntartható fejlődési cél,

forrás: https://unis.unvienna.org/unis/hu/topics/sustainable_development_goals.html

Véleményem szerint a divatipar az alábbi célokkal van szoros összefüggésben:

☐ **Tiszta víz és közegészségügy (SDG 6):**

A ruhák elkészítéséhez nagyon sok vizet használnak, és néha a gyárakból kijutó vegyszerek miatt a folyók és tavak szennyezettek lesznek.

☐ **Felelős fogyasztás és termelés (SDG 12):**

Ma sokan nagyon gyorsan vásárolnak új ruhákat (fast fashion), ami azt jelenti, hogy rengeteg ruha készül el, és sok a szemét és a textilhulladék. A gyártók oldaláról is rengeteg felesleges ruhát termelnek, és ami nem kerül eladásra, azt elégetik.

□ **Fellépés az éghajlatváltozás ellen (SDG 13):**

A ruhagyárak rengeteg energiát használnak, ami miatt olyan gázok kerülnek a levegőbe, legfőképpen CO₂, amik felmelegítik a Földet.

□ **Tisztességes munka és gazdasági növekedés (SDG 8):**

Sok ember dolgozik a ruhák elkészítésénél, de sajnos néha nem kapnak elég pénzt, vagy rossz körülmények között dolgoznak. Ez nem fair azokkal, akik keményen dolgoznak.

□ **Óceánok és tengerek védelme (SDG 14):**

Amikor a gyárakból kikerülnek a szennyező anyagok, azok eljuthatnak az óceánba, és ez megkárosíthatja a halakat és a tengeri élővilágot.

□ **Szárazföldi ökoszisztémák védelme (SDG 15):**

A gyártás során előállított anyagok és a keletkező hulladék károsíthatja a természetet, például a talajt és az erdőket, ahol sok növény és állat él.

□ **Egészség és jóllét (SDG 3):**

A divatipar nagyban hozzájárul a vizek, a levegő és a talaj károsításához, amely hatással van a földön lévő emberek egészségére. Például a vizekbe mikroműanyagok és vegyszerek kerülnek, amik károsíthatják az emberi szervezetet. A levegő minőségének romlását és a globális felmelegedés hatásait már napi szinten is megtapasztalják az emberek.

4.2 Miért káros a divatipar?

A divatipar jelentős mértékben hozzájárul a környezeti károkhoz és az éghajlatváltozáshoz.

- **Üvegházhatású gázok kibocsátása**

A divatipar felelős a globális szén-dioxid-kibocsátás mintegy 10%-ért. A textilgyártás és a ruházati cikkek előállítása során nagy mennyiségű energiát használnak fel, ami jelentős szén-dioxid-kibocsátással jár. (4)

*Az Európai Környezetvédelmi Ügynökség szerint az EU-ban 2020-ban történt textilvásárlások **személyenként körülbelül 270kg CO₂-kibocsátást** eredményeztek. Ez azt jelenti, hogy az EU-ban vásárolt textiltermékek 121 millió tonna üvegházhatású gáz bocsátásáért felelősek. (5)*

- **Vízhasználat és vízszennyezés**

A textilgyártás rendkívül vízigényes folyamat. Egyetlen pamutpóló előállításához körülbelül 2700 liter vízre van szükség, ami egy ember 2,5 éves ivóvízszükségletének felel meg. Emellett a festési és finomítási folyamatok során használt vegyi anyagok gyakran szennyezik a természetes vizeket, károsítva az ökoszisztémákat és az emberi egészséget. (6)

- **Hulladéktermelés**

A fast fashion kultúra következtében hatalmas mennyiségű textilhulladék keletkezik. Világszerte évente mintegy 92 millió tonna textilhulladék kerül a szemétkukákba, ami jelentős terhet ró a hulladékkezelési rendszerekre és a környezetre. (7)

- **Mikroműanyag-szennyezés**

A szintetikus anyagok, mint például a poliészter, mosás során mikroműanyagokat bocsátanak ki, amelyek bekerülnek a vizekbe, és súlyosan károsítják a tengeri élővilágot. Egyes becslések szerint a ruházat mosása évente több mint félmillió tonna mikroműanyagot juttat az óceánokba. (8)

- **Vegyi szennyezés**

A textilgyártás során használt vegyi anyagok, például a festékek és fehérítők, szennyezik a talajt és a vizeket. Ezek a vegyi anyagok nemcsak az ökoszisztémákra károsak, hanem az emberek egészségére is veszélyt jelentenek, különösen azok számára, akik ezekkel dolgoznak a gyárakban.

Az európaiak évente átlagosan közel 26 kg textilt vásárolnak és körülbelül 11 kg-ot dobnak ki. A használt ruhák exportálhatók az EU-n kívülre, de többnyire (87%) elégetik vagy hulladéklerakóban helyezik el azokat. Csupán 1%-át hasznosítják újra a használt ruháknak új ruhává. (9)

A fast fashion térnyerése döntő szerepet játszott a fogyasztás növekedésében, részben a közösségi média miatt, és mert az iparág a korábbinál gyorsabban és több fogyasztóhoz juttatta el a divattrendeket.

A legismertebb fast fashion divatmárkák közé sorolható példának okán a svéd H&M, a spanyol Inditex cégcsoport tagjai (többek között a Zara, Pull&Bear, Bershka, Stradivarius) a New Yorker, a C&A valamint a Reserved is, melyek mindegyike hazánkban is a legfelkapottabb üzleteknek tekinthetők. (10)

4.3 Milyen megoldások léteznek, hogy csökkentsük a káros környezeti hatásokat?

A probléma megoldását célzó új stratégiák közé tartozik a ruhakölcsönzés új üzleti modelljének kidolgozása, illetve olyan termékek olyan tervezése, amely megkönnyíti az újrahasználatot és az újrahasznosítást (körkörös divat), valamint a fogyasztók meggyőzése arról, hogy kevesebb és jobb minőségű ruhát vásároljanak (lassú divat), valamint általában fenntarthatóbb lehetőségek felé terelni a fogyasztókat. (11)

- **Fenntartható anyagok használata**

A környezetbarát és újrahasznosított anyagok alkalmazása jelentősen mérsékelheti a divatipar ökológiai lábnyomát. Az olyan anyagok, mint az organikus pamut, a bambusz vagy az újrahasznosított poliészter, csökkenthetik a termelés során felhasznált erőforrások mennyiségét és a keletkező hulladékot. Ezek az anyagok kevésbé terhelik a környezetet, és előállításuk során kevesebb vízre és vegyi anyagra van szükség. (12)

- **Gyártási folyamatok optimalizálása**

A termelési folyamatok energia- és vízfelhasználásának csökkentése, valamint a káros vegyi anyagok minimalizálása kulcsfontosságú a fenntarthatóság növelésében. Az olyan technológiák bevezetése, amelyek kevesebb erőforrást igényelnek, hozzájárulhatnak a környezetbarátabb termeléshez. (13)

- **Fogyasztói tudatosság növelése**

A vásárlók oktatása a fenntartható divat előnyeiről és a fast fashion negatív hatásairól ösztönözheti a tudatosabb vásárlási szokásokat. Fontos információt nyújtani a fenntartható márkákról és a környezetbarát vásárlási lehetőségekről. Ezáltal a fogyasztók jobban megérthetik döntéseik környezeti hatásait. (14)

- **Körforgásos gazdasági modellek alkalmazása**

Az újrahasznosítás és a ruhák élettartamának meghosszabbítása révén csökkenthető a hulladék mennyisége. A körforgásos gazdaság elvei alapján a termékek tervezése és gyártása során figyelembe veszik azok teljes életciklusát, elősegítve az anyagok újrafelhasználását és a hulladék minimalizálását. Ez magában foglalja a használt ruhák begyűjtését, feldolgozását és új termékekké alakítását.

A Good On You fenntarthatósági minősítő platform által összeállított, divat 5R-jét követve a fogyasztók kialakíthatnak maguknak egy személyre szabott, fenntarthatóbb ruhatárat:

- *Reduce, azaz csökkentés. – Vásároljunk kevesebbet, de jobb minőségűt.*
- *Rewear, azaz újraelviselés. – Az újrahasználat elengedhetetlen a divatipar ökolábnyomának minimalizálásához. Ha nagyon sok ruha, cipő van a szekrényünkben, viseljük őket többször is, ahelyett, hogy új darabra ruháznánk be.*
- *Recycle, azaz újrahasznosítás. – Ha egy ruhadarabra már nincs szükségünk, ne dobjuk ki. Számos lehetőség közül választhatunk: átalakítás és felújítás saját kezűleg, eladás vagy adományozás, esetleg eladományozás olyan cégnek, ahol újrahasznosítják.*
- *Repair, azaz javítás. – Ruhánk néhány esetben egyszerű varrással, vagy feltöltéssel megmenthető, cipőnket elvihetjük cipészhez. Mindkét példa meghosszabbíthatja az élettartamát.*
- *Resell, azaz viszonteladás. – Napjainkban számos lehetőség van darabjainknak új esélyt adni. Cserélhetünk családtagok, ismerősök között, eladhatjuk online platformokon. (15)*

5. A magyarországi helyzet áttekintése – Interjú Haraszi Anikóval, Tudatos Vásárlók Egyesülete

Interjú időpontja: 2025.02.20. 16:30

A **Tudatos Vásárlók Egyesülete (TVE)** egy magyarországi civil szervezet, amely **2001-ben alakult** azzal a céllal, hogy segítse a fogyasztókat tudatos és fenntartható döntések meghozatalában. Az egyesület fő fókuszja a **fenntarthatóság, etikus fogyasztás és környezetvédelem**, amelyet kutatásokkal, oktatási programokkal és kampányokkal támogat.

Amint azt Haraszi Anikó elmondta, a divatipar napjaink egyik legnagyobb környezeti és társadalmi kihívása, különösen a **fast fashion**, amely a tömeges ruhagyártás és gyors fogyasztás révén jelentős károkat okoz. A ruhaipar évente **több millió tonna textilhulladékot termel**, miközben óriási víz- és energiafelhasználással jár. Az előállítás során alkalmazott vegyi anyagok szennyezik a folyókat és a talajt, valamint a munkások gyakran **alacsony bérekért, rossz munkakörülmények között dolgoznak**. A fenntarthatóság fontossága abban rejlik, hogy olyan megoldásokat találjunk, amelyek csökkentik a környezeti terhelést és elősegítik az etikus gyártást.

Magyarországon is jelentős hatása van a gyors divatnak, hiszen a fiatalok körében gyakori a **gyorsan változó trendek követése és a felesleges ruhavásárlás**. Ezeket még jobban erősíti a közösségi média hatása, ami arra ösztönzi a fiatalokat, hogy gyakran váltogassák ruháikat és megjelenésüket. Sok esetben a fenntartható ruhamárkák kevésbé ismertek vagy elérhetők. A fiatal generáció számára fontos, hogy tudatosabb döntéseket hozzanak: **ritkábban vásároljanak, másodkézből szerezzék be a ruháikat**, és figyeljenek a minőségre.

A **fenntartható divat** olyan ruházati termékeket jelent, amelyeket **környezetbarát anyagokból készítenek**, és **etikus munkakörülmények között gyártanak**. Az egyik legígéretesebb megoldás a **használt ruha-vásárlás és a ruhacsere-programok**, amelyek meghosszabbítják a ruhadarabok élettartamát és csökkentik a hulladék mennyiségét.

A fiataloknak érdemes figyelniük az olyan tanúsítványokra, mint a **GOTS (Global Organic Textile Standard)** vagy az **OEKO-TEX**, amelyek garantálják a környezetbarát gyártást.

A **Tudatos Vásárlók Egyesülete** aktívan támogatja a fenntartható divatot különféle programokkal és kampányokkal. Ezek célja a **fogyasztók oktatása a tudatos vásárlási szokások kialakítására**. A szervezet eseményeket, előadásokat és ismeretterjesztő kampányokat szervez, amelyek segítik a fiatalokat és szüleiket a fenntartható döntések meghozatalában.

A jövő divatipara akkor lehet **fenntarthatóbb**, ha a fogyasztók nyomást gyakorolnak a gyártókra és a nagy márkákra, hogy **környezetbarát és etikus megoldásokat alkalmazzanak**. A fiatalok és a családok tudatos vásárlási szokásai kulcsszerepet játszanak ebben a folyamatban. Ha többen döntenek a fenntartható divat mellett, az ipar kénytelen lesz változtatni a gyakorlatán.

Az elmúlt években a fenntarthatóság iránti érdeklődés növekedett, de még mindig sok munka szükséges ahhoz, hogy ez szélesebb körben elterjedjen. A vásárlók egyre inkább felismerik, hogy a minőségi, tartós ruhadarabok nemcsak a környezet, hanem a pénztárcájuk számára is előnyösebbek. Ha a jövő generációja tudatosabbá válik, egy élhetőbb, fenntarthatóbb divatipar felé mozdulhatunk el.

6. Felmérés

A kutatásom célja annak vizsgálata, hogy **a 10–14 éves gyermekek és szüleik mennyire ismerik és alkalmazzák a fenntartható divat alapelveit**, valamint milyen különbségek figyelhetők meg a két csoport fenntarthatósági között.

A kutatás **kvantitatív megközelítést alkalmazott**, mivel a cél **számszerűsíthető adatok gyűjtése és statisztikai elemzése** volt. Az adatokat egy **strukturált kérdőív segítségével** gyűjtöttem össze, amelyet két külön célcsoport számára alakítottam ki:

- **Gyermekek kérdőíve (10-14 évesek)**
- **Szülők kérdőíve**

Mindkét kérdőív online formában (Microsoft Forms) került kiküldésre.

A kutatás célcsoportját **10–14 éves gyermekek és az ő szüleik** alkották. A válaszadók toborzása **iskolai üzenetküldő csoportban való megosztás révén** történt.

- **Gyermekek válaszadói létszáma: 11 fő**
- **Szülők válaszadói létszáma: 10 fő**

A válaszadás önkéntes volt.

Mindkét kérdőív zárt kérdéseket tartalmazott, hogy a válaszok könnyen összehasonlíthatók legyenek.

Gyermekek kérdőíve:

- A fenntarthatóságról és a divatipar környezeti hatásairól való tudás
- Vásárlási szokások
- A fenntartható alternatívák ismerete

-

Szülők kérdőíve:

- Saját fenntarthatósági ismeretek és szokások
- A gyerekek fenntarthatósági nevelése iránti elkötelezettség

A vizsgálat összefoglaló eredményei:

1. A fenntarthatóság fogalmának ismerete

- **Diákok:** A válaszadó diákok 82%-a hallott már a fenntarthatóság fogalmáról, amit nagyon magas aránynak tartok, bár 55% jelezte, hogy nem pontosan érti a fogalmat. 64%-a a válaszadóknak azt mondta, hogy tisztában van azzal, hogy a divatipar milyen károkat okoz, még ha nem is teljese pontosan.
- **Szülők:** A szülők 90%-a úgy vélte, hogy gyermekeik ismerik a fenntarthatóság fogalmát, bár nem pontosan. 60%-uk úgy vélte gyermekeik egyáltalán nincsenek tisztában a divatipar okozta károkkal.
- **Megfigyelésem:** alapvetően mind a szülők, mind a gyerekek szerint a gyerekek tisztában vannak a fenntarthatóság fogalmával, de a diákok tájékozottabbnak gondolják magukat a divatipar káros hatásaival kapcsolatban, mint azt szüleik feltételezik.

2. A divatipar környezeti hatásainak ismerete

- **Diákok:** Legnagyobb problémának a textilhulladék keletkezését vélik, míg a legkisebbnek a CO₂ kibocsátást. Az ezzel kapcsolatos ismereteiket 42%-ban a családtól és a barátoktól szerzik, így látszik, hogy a folyamatos kommunikáció a témával kapcsolatosan fontos információ forrást jelent.
- **Szülők:** A szülők 29-29%-ban a vegyi hulladékokat és a mikroműanyag szennyezést érzik a legnagyobb problémának. Összesen 80%-uk rendszeresen, illetve alkalmanként beszélget a gyerekével a káros hatásokról.
- **Megfigyelésem:** A diákok és a szülők eltérően látják a környezeti problémákat. A diákok leginkább a textilhulladék keletkezését tartják súlyos problémának, miközben a

CO₂ kibocsátás kevésbé aggasztja őket. Érdekes, hogy a témával kapcsolatos ismereteik mintegy 42%-át családjuk és barátaik révén szerzik, ami azt mutatja, hogy a folyamatos, mindennapi kommunikáció nagyban hozzájárul a környezeti tudatosság kialakulásához. Ezzel szemben a szülők számára a legnagyobb gondot a vegyi hulladékok és a mikroműanyag szennyezés jelenti, és 80%-uk rendszeresen vagy alkalmanként beszélget ezekről a káros hatásokról gyermekeikkel. Ez arra utal, hogy a szülők aktívan próbálják felhívni a figyelmet a környezeti problémákra.

3. Egyéni szintű megoldások ismerete a divatipar okozta károk csökkentésére

- **Diákok:** A válaszadók 55%-a nem igazán biztos abban, és 27%-a egyáltalán nem tudja azt, hogy hogyan lehet felismerni egy fenntartható módon készült ruhadarabot. Viszont azzal tisztában vannak, hogy fenntarthatósági szempontból fontos az, hogy környezetbarát anyagból készüljön (44%) és minőségi, tartós anyaga legyen (31%).
- **Szülők:** A szülők 60%-a van tisztában azzal, hogy hogyan lehet felismerni egy fenntartható módon készült ruhát még ha nem is teljesen pontosan. Módszerek tekintetében viszont ismerik a legfontosabbakat (hasznátruha vásárlás, fenntartható anyagok előnyben részesítése, ruha újrahasznosítás, fast fashion kerülése).
- **Megfigyelésem:** A diákok többsége (összesen 82%) bizonytalan abban, hogyan lehet felismerni egy fenntartható módon készült ruhadarabot, azonban egyaránt fontosnak tartják, hogy a ruhák környezetbarát anyagból készüljenek (44%) és tartósak legyenek (31%). Ezzel szemben a szülők 60%-a már rendelkezik némi ismerettel a fenntartható ruhák felismeréséről, és jól átlátják a legfontosabb módszereket, mint például a hasznátruha vásárlás, fenntartható anyagok előnyben részesítése, ruha újrahasznosítása és a fast fashion kerülése. Ez arra utal, hogy bár a fiatalabb generáció kevésbé magabiztos a fenntarthatósági szempontok felismerésében, a családi kommunikáció révén a szülők segítenek átadni ezeket az értékeket.

4. Vásárlási szokások és a fenntarthatóság figyelembevétele

- **Diákok:** A diákok 82%-a tartja fontosnak, hogy ruhája fenntartható forrásból származzon, bár ez nem elsődleges szempont a ruhaválasztásnál. Ennek némileg ellentmond, hogy az elsődleges ruhabeszerzési forrás a fast fashion üzletek (37%), viszont összesen 47%-ban használnak valamilyen fenntartható megoldást

(használsruha bolt, ruhacsere vagy családi örökség, illetve valamilyen fenntartható márkától).

- **Szülők:** A gyermekeik számára történő ruhaválasztás esetében az elsőleges szempont a tartós, minőségi ruházat, de a szülők számára szintén fontos, hogy az ár és kinézet mellett környezetbarát vagy újrahasznosított anyagból készüljön, esetlegesen fenntarthatósági tanusítvánnyal rendelkezzen. Sajnos elsődleges beszerzési forrás ebben az esetben is a fast fashion üzletek, de a beszerzésnél jelen vannak a fenntartható megoldások is.
- **Megfigyelésem:** Mind a diákok, mind a szülők értékelik a fenntarthatóságot a ruhavásárlás során, de a gyors és könnyen elérhető fast fashion opciók továbbra is előnyben vannak. Míg a diákok számára részben fontos, hogy ruháik fenntartható forrásból származzanak, a gyakorlatban kompromisszumot kötnek, és fenntartható megoldásokat – például használsruhákat vagy ruhacserét – is alkalmaznak. A szülők a tartósságot és minőséget helyezik előtérbe gyermekeik ruhaválasztásánál, miközben számukra is fontos a környezetbarát jellemző. Ez azt mutatja, hogy mind a diákok, mind a szülők számára fontos a fenntarthatóság, de a gyakorlatban a gyors, könnyen elérhető vásárlási lehetőségek még mindig jelentős szerepet játszanak.

Összegzés

Az eredmények alapján megállapítható, hogy mind a diákok, mind a szülők körében van ismeret a fenntarthatóság fogalmáról, azonban a mélyebb megértés és a gyakorlati alkalmazás terén hiányosságok mutatkoznak. Különösen a fiatalok esetében lenne fontos a fenntartható divattal kapcsolatos oktatás és tudatosság növelése. A szülők szerepe kiemelkedő ebben a folyamatban, hiszen ők közvetlen hatással lehetnek gyermekeik vásárlási szokásaira és szemléletére. Két alapvető fontosságú dolgot látok:

- a fast fashion márkáknak sokkal jobban kellene törekedni a fenntartható működésre
- a szülőknek és a diákoknak sokkal jobban kellene kerülni a fast fashion márkákat és a fenntartható divattal kapcsolatos oktatás és tájékoztatást sokkal szélesebb körben kellene alkalmazni.

Korlátok

A kutatás során több tényező is korlátozza az eredmények általánosíthatóságát. Az egyik fő korlát, hogy a felmérés kizárólag diákok és szülők véleményére épül, kis létszámban.

Kizárólag az iskolám környékén élő diákok (Tatabánya és környéke) és szüleik véleménye.

Az adatok önbevalláson alapulnak. A "fenntartható divat" fogalmának eltérő értelmezése az egyes válaszadók körében tovább nehezíti az elemzést, mivel a fogalom pontos jelentése személyenként változhat.

Bár a diákok körében elvárásként szerepel a fenntarthatóság, a fast fashion üzletek dominanciája azt jelzi, hogy a tudatos elvárások nem mindig vezetnek ennek megfelelő vásárlási döntésekhez.

7. Hipotéziseim igazolása vagy megcáfolása

1. A) Kortársaim (10-14 éves korosztály) tisztában vannak azzal, hogy mit jelent a fenntarthatóság, illetve tudják, hogy a divatipar jelentős mértékben hozzájárul a környezeti károkhoz. – Ez igaz a megadott válaszok alapján.

B) Kortársaim szülei úgy vélik, hogy gyermeke(i)k tudják, hogy mit jelent a fenntarthatóság illetve tudják, hogy a divatipar jelentős mértékben hozzájárul a környezeti károkhoz, és erre fel is hívják a gyermekeik figyelmét. – Részben igaz, hiszen úgy vélik, tudják mi a fenntarthatóság, bár azt gondolják, gyermekeik nem tudják, mennyire járul hozzá a környezeti károkhoz, viszont otthon beszélgetnek erről velük.

2. A) Kortársaim (10-14 éves korosztály) tudják azt, hogy melyik megoldások léteznek egyéni szinten a divatipar által okozott károk csökkentésére. – Ez igaz.

B) Kortársaim szülei tudják azt, hogy melyik megoldások léteznek egyéni szinten a divatipar által okozott károk csökkentésére és erre fel is hívják a gyermekeik figyelmét. – Ezt is igazolja a kutatás.

3. A) Kortársaim (10-14 éves korosztály) vásárláskor szem előtt tartják a fenntarthatóságot. – Ez igaz, de nem ez a legfontosabb szempont.

B) Kortársaim szülei vásárláskor szem előtt tartják a fenntarthatóságot és erre tanítják gyermekeiket is. – Ez igaz, de nem ez a legfontosabb szempont.

8. Munkám zárása és önértékelés

Ebben a dolgozatban azt vizsgáltam, hogy a divatipar hogyan hat a környezetünkre, és mit jelent a fenntarthatóság. Megtudtam, hogy bár sok diák és szülő hallott már a fenntarthatóság fogalmáról, nem mindenki érti pontosan, hogyan is lehet környezetbarát módon ruhát választani. A kutatásból azt is kiderült, hogy bár mindannyian szeretnénk, ha a öltözködésünk nem károsítaná a Földet, a gyorsan elérhető fast fashion üzletek még mindig sokak elsődleges választása.

A dolgozat írása során rájöttem, mennyire fontos, hogy odafigyeljünk a környezetünkre, és hogy ez a tudás nemcsak nekünk, de a családuknak és barátainknak is hasznos lehet. Úgy érzem, hogy ez a munka segített jobban megérteni a fenntarthatóság jelentőségét, és megtanított arra, hogy még a kis döntéseinkkel is tehetünk a bolygónk megóvásáért.

9. Felhasznált irodalom, hivatkozások

<https://www.edutus.hu/wp-content/uploads/2024/07/Fenntarthatosagi.pdf>, letöltés időpontja: 2025.02.08., 17:12 (12)

<https://www.edutus.hu/wp-content/uploads/2024/07/Fenntarthatosagi.pdf>, letöltés időpontja: 2025.02.08., 17:19 (13)

<https://www.edutus.hu/wp-content/uploads/2024/07/Fenntarthatosagi.pdf>, letöltés időpontja: 2025.02.08., 17:26 (14)

<https://www.europarl.europa.eu/topics/hu/article/20201208STO93327/a-textilgyartas-es-a-textilhulladek-kornyezetre-gyakorolt-hatasai-infografika> letöltés időpontja: 2025.02.04., 17:10 (5)

<https://www.europarl.europa.eu/topics/hu/article/20201208STO93327/a-textilgyartas-es-a-textilhulladek-kornyezetre-gyakorolt-hatasai-infografika> letöltés időpontja: 2025.02.04., 17:10 (8)

<https://www.europarl.europa.eu/topics/hu/article/20201208STO93327/a-textilgyartas-es-a-textilhulladek-kornyezetre-gyakorolt-hatasai-infografika> letöltés időpontja: 2025.02.04., 17:30 (11)

<https://goodonyou.eco/how-we-rate/> (Good On you, 2023), letöltés időpontja: 2025.02.10. 18:00 (15)

<https://motivatormagazin.hu/kornyezetvedelem/a-ruhaipar-kornyezeti-hatasai/>, letöltés időpontja: 2025.01.30 13:30 (4)

<https://motivatormagazin.hu/kornyezetvedelem/a-ruhaipar-kornyezeti-hatasai/>, letöltés időpontja: 2025.01.30., 13:30 (6)

<https://motivatormagazin.hu/kornyezetvedelem/a-ruhaipar-kornyezeti-hatasai/> letöltés időpontja: 2025-02-04- 17:30 (9)

<https://motivatormagazin.hu/kornyezetvedelem/a-ruhaipar-kornyezeti-hatasai/> letöltés időpontja: 2025-02-04- 17:30 (10)

<https://prove.hu/mi-a-gond-a-fast-fashionnal-a-divatipar-karos-hatasai-1-resz/> letöltés
időpontja: 2025.02.04., 17:00 (7)

https://unis.unvienna.org/unis/hu/topics/sustainable_development_goals.html,
letöltés időpontja: 2025.02.13. 16:30 (1)

https://unis.unvienna.org/unis/hu/topics/sustainable_development_goals.html,
letöltés időpontja: 2025.02.13. 16:30 (2)

https://unis.unvienna.org/unis/hu/topics/sustainable_development_goals.html,
letöltés időpontja: 2025.02.13. 16:30 (3)

Ábrák:

1. ábra – A 17 fenntartható fejlődési cél,

forrás: https://unis.unvienna.org/unis/hu/topics/sustainable_development_goals.html